СӨЙ ГОМЕРНЕ, СӨЙ ХАЛЫКНЫ, СӨЙ ХАЛЫКНЫҢ ДӨНЬЯСЫН!

ДУСЛЫК

ОКТЯБРЬ РАЙОНЫНЫҢ ИҖТИМАГЫЙ-СӘЯСИ ГАЗЕТАСЫ.
ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКАЯ ГАЗЕТА ОКТЯБРЬСКОГО РАЙОНА.

Газета 1931 елның 9 июленнән бирле чыга. | №43 (7216) | 13 апрель, 1991 ел ШИМБӘ | Бәясе 4 тиен.

Өмә штабында

10 апрельдә КПСС райкомы секретаре А. А Коростелев җитәкчелегендә В. И. Ленинның тууына 121 ел тулу уңаеннан үтәчәк 20 апрельдәге өмәне оештыру штабының беренче утырышы үтте. Шәһәр предприятиеләре, оешмалары һәм учреждениеләре партия оешмалары секретарьлары катнашында узган бу утырышта штабның өмәгә хәзерлек һәм аны үткәрү буенча эш планы тикшерелде, партия оешмаларының, җирле газета һәм радионың өмәгә хәзерлек этабындагы бурычлары тикшерелде, шәһәрне төзекләндерү, санитар чистарту, үрнәк тәртип һәм чисталык булдыру юнәлешендә башкарасы эшләр ачыкланды.

ЯЗ ИШЕК КАГА: механизатор, син аңа әзерме?

Уңай бәя алдылар

Техниканың язгы кыр эшләренә хәзерлеген тикшерү эшен тәҗрибәле механизаторларга, бигрәк тә күрше хуҗалык механизаторларына тапшыру бик яхшы уйлап эшләнгән. Чөнки биредә бернинди кимчелекләр дә күз уңыннан төшмәячәк, тикшерүчеләр техниканың һәр детален, һәр өлешен күз уңыннан җентекләп тикшерәләр. Ә үзара тикшерү нәтиҗәләре нәрсә күрсәтә соң?

x x x

«Үрнәк» колхозы.

9—10 апрельдә «Үрнәк» һәм «Игенче» колхозларында булып үткән үзара тикшерү барышында һәр ике хуҗалык механизаторларының хезмәте уңай бәя алды. Икесендә дә авыл хезмәтчелләре язгы чәчү чорына барлык төр техниканы әйбәтләп хәзерләгәннәр. Хәзер алар агрегатларга беркетелеп, көйләп тә куелган инде, басуга чыгарга теләсә кайсы көннән әзер. Хуҗалыкларның алдынгы механизаторларыннан, белгечләреннән төзелгән комиссияләр әнә шундый фикергә килделәр.

И. ШӘЙХИЕВ,
«Үрнәк» колхозы партия оешмасы секретаре.

«Большевик» колхозы. Ике бригада да тракторлар паркы 100 проценты белән кыр эшләренә көйләнгән. Механизаторлар намус белән эшләделәр. Билгеле, күршеләре күзеннән бер генә кимчелек тә узмады, җитешселекләрне шунда ук әйтеп салдылар. Әмма нигездә техника кырга чыгарга әзер.

x x x

«Родина» колхозы. Быел механиаторлар язгы чәчүгә һичкайчан булмаганча тырышып хәзерләнделәр. Бу өлкәдә бик күп эшләр башкарылды. Тракторлар белән эш мәшәкатьле булды, проблемалар аз булмады. Әмма бүген барысы да эшләнгән, хәл ителгән. Кадрлар мәсьәләсе дә борчу тудырмый. Кешеләрнең кәефләре әйбәт. Димәк, чәчү тиешле дәрәҗәдә үткәреләчәк.

x x x

Ульянов исемендәге колхоз. Тикшерү көнендә тракторлар паркының язгы кыр эшләренә әзерлеге 94 процент иде, запас частьләр белән хәл мөш келрәк. Язгы чәчүгә хәзерлек мәсьәләсендә башка кимчелекләр алай күзгә зур ташланмады.

x x x

Хафизов исемендәге колхоз. Барлык техника да әзерлек сызыгында. Тик Сергиевскига ремонтка җибәрелгән бер тракторны гына көтәсе бар. Озакламыйча ул да кайтып җитәчәк. Хуҗалыкта шушы көннәрдә җыен уздырырга уйлыйлар. Анда язгы чәчүгә хәзерлек мәсьәләсе турында тагын бер кат җитди сөйләшү булачак.

x x x

«Төрнәс» совхозы. Ике трактордан кала башка техника кыр эшләренә әзер. Якын көннәрдә бу эшләр дә ахырынача башкарылыр. Хуҗалыкта культивацияне ике сменада, башка эшләрне бер сменада алып бару күздә тотыла. Механизаторлар беркетелгән. Шәһәрнең техника белән булышуына өмет баглыйлар биредә. «Безгә 4 трактор вәгъдә иткәннәр иде», диләр.

«Рассвет» совхозы. Биредә трактор паркы кыр эшләренә яхшы хәзерләнгән. Монда тәҗрибәле инженер-техник персоналның өлеше зур. Билгеле булганча, тракторлар ел әйләнәсенә ялга туктатылмыйлар. Алар кырда гына түгел, фермаларда да җитешми. Биредә иң мөһиме техниканы вакытында ремонтлау. Тракторчылар Вазыйх Вәлитов (ДТ-75), Володя Кузьмин (ДТ-75), Ваил Кәбиров (Т-4) үз эшләрен бик яхшы беләләр. Алар биредә чәчүдә беренче тапкыр гына түгел, дистә еллар эшләүчеләр.

x x x

«Татарстан» колхозы. Язгы кыр эшләренә хәзерлекне тикшерү барышында хуҗалык механизаторларының кышкы киеренке хезмәте уңай бәя алды. Язгы кыр эшләренә катнашасы тракторлар, тагылма инвентарь сафка бастырылып куелган инде, кырга чыгарга күрсәтмә генә көтәләр.

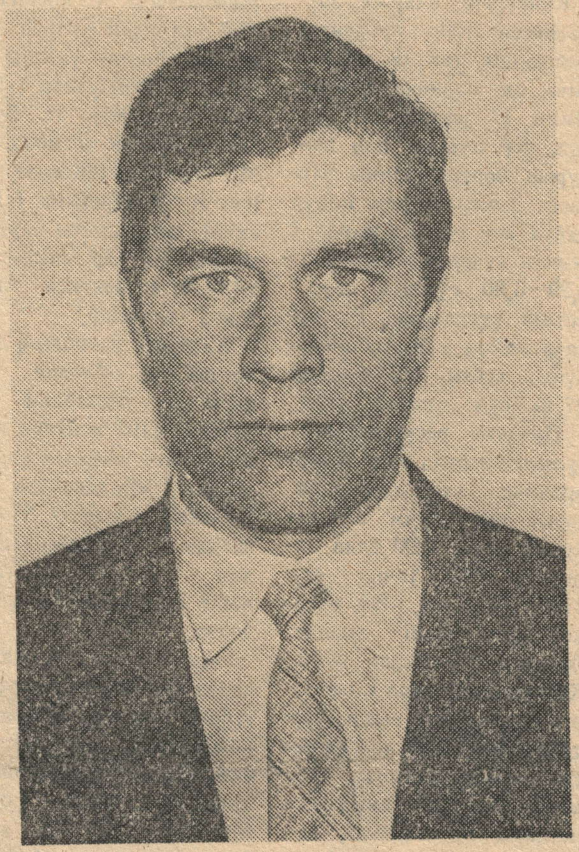

Уңган механизатор

Фәрит Гәрәевич Гыйлемшин җиргә береккән механизатор. Зур гаиләнең төпчек баласы булу да ата-ана җире үзенә тарткандыр, бәлки.

Хәер, ничек кенә булмасын Фәрит колхозның иң алдынгы, карусыз, эш сөючән механизаторы булып китте. Совет Армиясе сафларыннан хезмәт срогын тутырып кайткач, ул механик булып эшләде, ә аннан соң үз теләге белән тракторга утырды. Электән дә техниканы биш бармагы кебек белсә дә, ул белемен күтәрү өстендә шөгыльләнергә кирәклеген аңлады һәм хәзер Тәтеш авыл хуҗалыгы техникумын читтән торып уңышлы тәмамлап килә.

Фәрит Гәрәевичның тракторы кышын-җәен юлда. Район үзәгенә дә, районнан читкә дә чыгып кирәкле йөкләрне ташый ул. Язгы чәчү, урып-җыю чорында ул кырда: чәчә, эшкәртә, ура, суга.

Рәсемдә: «Татарстан» колхозы механизаторы Ф. Гыйлемшин.

Н. Азизов фотосы.

КАЙДА НӘРСӘ НИЧЕК

Дүрт меңнән артык пакистанлы Хост шәһәре өчен барган сугышларда әфган оппозициясе отрядлары ягыннан торып сугышты.

x x x

7 апрельдә Бөекбританиянең өч транспорт самолеты Төркиягә Гыйрактан качкан көрдләр өчен ярдәм йөге белән килде. 30 тоннага якын азык-төлек, одеал, палатка парашютлар ярдәмендә Британиянең «Геркулес»лары тарафыннан Гыйракның төньяк территорияләренә ташланачак.

x x x

АКШ конгрессында иң бай сенаторлардан саналучы Джон Хайнц авиакатастрофада һәлак булды. Аның самолеты Филадельфия шәһәре өстендә вертолет белән бәрелеште һәм мәктәптән берничә метрда гына җиргә килеп төште. Нәтиҗәдә җиде кеше, шул исәптән ике бала һәлак булды.

x x x

Кыргызстан белән Украина дуслык һәм хезмәттәшлек турында килешү төзеде. Бу сәяси документ БМОда теркәләчәк. Моның Кыргызстан өчен мөһим әһәмияте бар. Украина ССР Югары Советы Рәисе Л. Кравчук шундый белдерү ясады: Кыргызстан тулысынча Украинага исәп тота ала. Украина Кыргызстан мәнфәгатьләрен БМОда гәүдәләндерәчәк.

x x x

Казахстан президенты Н. Назарбаев республикада кайбер киң куллану товарларын сатудан һәм аерым хезмәт күрсәтүләргә налогны юкка чыгарды. Шул исәптән, 5 процентлы налог ит һәм ит ризыклары, сөт һәм сөт ризыклары, икмәк һәм икмәк ризыклары, он, йомырка, чәй, шикәр тоздан һәм кайбер балалар ризыклары сатудан алынмаячак.

Сабанда сайрашыр чак җитә

Үткән елгы һава шартларының җайсыз килүе быелгы язгы кыр эшләренә шактый зур кыенлыклар тудырачак. Озак еллар буе эшләгән механизаторлар да мондый елны хәтерләмиләр. Шуңа да карамастан, күп еллар буе тупланган эш тәҗрибәсеннән һәм беркетелгән техникадан рациональ файдаланган очракта, язгы кыр эшләрен вакытында һәм уңышлы башкарып чыгарга мөмкинлек бар дип исәплиләр мөгезле эре терлек симертү буенча хуҗалыкара берләшмәдә. Март ахырында һәм 10 апрельдә Кормыш авыл Советы карамагына кергән хуҗалыкларда узган үзара тикшерү дә нәкъ шундый нәтиҗәгә китерде.

Техниканы язгы чәчүгә көйләүгә һәр механизатор җитди карады. Бригадирның техника буенча ярдәмчесе Фәрит Мифтахов җитәкчелегендәге ремонт звеносы эшен аеруча билгеләргә кирәк. Анда тәҗрибәле механизаторлар Юныс Мөхәммәдиев, Шәмсетдин Мусин һәм башкалар кергән иде. Шуңа да техника кабул итү вакытында аның нигездә кырга чыгарга әзер булуы билгеләнде.

Тырмалар, культиваторлар, бөртекле һәм техник культура чәчкечләре — һәммәсе технологик таләпләргә җавап бирерлек итеп әзерләнгән диеп табылды. Шуның өстенә, техниканың ышанычлы кадрлар белән комплектлангал булуын да истән чыгармаска кирәк.

Ә механизаторлар гомумән тәҗрибәле, тапшырылган эшне җиренә җиткереп башкаручан биредә. Елның—елында сынатмаган Ислам Сабиров агрегаты бөртекле культуралар чәчүдә катнашачак. 30 елдан артык язны чәчүдә каршылаган Шамил Яруллин һәм Зәйдулла Мөхәммәтов агрегатлары культивацияләү, дым каплату һәм техник культуралар чәчүдә эшләячәкләр. Аларның һәммәсендә фидакарь хезмәткә зур омтылыш, теләк сизелә.

Яшь механизатор Рәфис Бикбаев та быел бишенче язын чәчүдә каршылый. Аның агрегаты күпьеллык үләннәрне чәчү белән бергә уҗым культураларын тукландыруда катнашачак. Чәчү вакытында ашыгыч ярдәм кирәк була калса техник хезмәт күрсәтү звеносы да даими эшләп торачак. Хуҗалыкара берләшмә чәчүне әнә шундый хәзерлектә каршылый. Аны кыска срокта, яхшы сыйфат белән үткәрүне максат итәләр игенчеләр.

Ф. МӨХӘММӘТОВА.
Югары Норлат авылы.

Советларның эшен активлаштыру—

XXI чакырылыш халык депутатларының район Советының дүртенче сессиясе, инде хәбәр ителгәнчә, район предприятиеләре һәм оешмалары, колхозлар һәм совхозлары хезмәтчелләренең үткән елгы эшчәнлегенә анализ ясады, аның нәтиҗәлелеген күтәрү, бүгенге катлаулы шартларда стабиль эшләү юлларын эзләүгә багышланды. Докладчы халык депутатларының район Советы башкарма комитеты рәисе хезмәтләрен башкаручы А. И. ГАЗИЗУЛЛИН, анда сүз алган алган депутатлар һәм чакырылган иптәшләр дә төп игътибарны кризислы хәлдән чыгу, халыкның тормыш ихтыяҗларын канәгатьләндерү күзлегеннән чыгып сөйләде җыенда. Хәер, сессиядән отчетта моны укучы үзе ачык күрер.

Район Советы башкарма комитетының отчет чорындагы эшчәнлеге социаль-экономик үсеш планнарын гамәлгә ашыруга, үзгәртеп коруларны тагын да тирәнәйтүгә, демократия һәм хәбәрдарлыкны үстерүгә, материаль байлыкларны тудыру өлкәсендә эшләүче район хезмәтчелләренең аңлылыгын һәм активлыгын күтәрүгә юнәлдерелгән иде,—дип башлады докладын А. И. ГАЗИЗУЛЛИН.

Бу юнәлештә конкрет нинди нәтиҗәләргә ирешелде соң? Докладта болар күп урын алды һәм конкрет саннарда чагылды.

1990 елда промышленность продукциясе 86 миллион 874 мең сумлык, ягъни 1989 ел белән чагыштырган 2 процентка үсте. Шикәр һәм машина төзү заводларында, НГДУда бу төр үсеш 3,6—7,2 процент тәшкил итте. Хезмәт житештерүчәнлеге шул ук вакытта 2,6 процентка күтәрелде.

Халык кулланулы товарлары чыгару планы 103,6 процент тәшкил итте, планнан тыш 1 миллион 464 мең сумлык продукция чыгарылды. Икмәк, шикәр заводлары, райпо, көнкүреш хезмәте күрсәтү идарәсе коллективлары заданиене уңышлы башкарып чыккан бер вакытта ит комбинаты, машина төзү заводы коллективлары аны үти алмады. Азык чүпрәсе заводы, ит комбинаты, урман промышленносте хуҗалыгы, элеватор житештерү күләмен 1989 елдан киметүгә юл куйдылар. Хезмәт житештерүчәнлеге көнкүреш хезмәте күрсәтү идарәсендә, элеваторда, төзелеш материаллары һәм ит комбинатларында аннан алдагы елдан түбәнрәк булды.

Товар ресурслары кытлыгы зур булса да, дәүләт һәм кооперация сәүдәсе аша (җәмәгать туклануын да кертеп), ваклап сату сәүдә әйләнеше гомуми күләме 72 миллион 286 мең сум тәшкил итте, үсеш 9,8 процент булды. Райпо, эшчеләрне тәэмин итү бүлекләре, җиләк-җимеш питомнигы, «Союзпечать», аптека, райгопсбыт, көнкүреш идарәсе һәм башка сәүдә итүче оешмалар коллективлары товар әйләнеше планнарын үтәүне тәэмин иттеләр. Җәмәгать туклануы предприятиеләрендә үсеш 10,2 процент булды. Хәзерләүләр конторасы авыл хуҗалыгы продуктлары һәм чимал сатып алу заданиесен 111,4 процентка үтәде.

Шулай да сәүдәдә хәл критик булып кала килә. Барлык төр продуктларга сорау фактта канәгатьләндерелми. Төсле телевизор, суыткыч, тегү һәм кер юу машиналары, җиһазлар, агач һәм барлык төр төзелеш материаллары кискен житешми.

1990 елда түләүле хезмәт 7068,0 мең сумлык күрсәтелде, план 107,3 процентка үтәлде. Бер кешегә бүлеп исәпләгәндә ул 1989 елдагыдан 8 сумга артты.

Көнкүреш идарәсе заданиесен 100 процентка башкарды, төп 18 төр буенча да планнар үтәлде. Әмма 17 комплекслы кабул итү пункты һәм көнкүреш йорты планны үтәмәде. Тимерлек һәм Елаур кабул итү пунктларында 1 кешегә күчереп исәпләгәндә 2,29—6,00 сумлык кына хезмәт күрсәтелде. Бу уртача район күрсәткеченнән күпкә түбән, ул былтыр 27,45 сум тәшкил итте.

Продукт ресурсларын тулыландыруда аны шәхси ярдәмче хуҗалыклардан сатып алу мөһим чыганак булып тора. 1990 елда халыктан 2756 тонна сөт, 1182 тонна ит, 323 центнер йон сатып алында. Кормыш, Яңа Иглай, Фома, Кычыткаплы авыл Советлары буенча бер сыерга уртача 1100—735 килограмм сөт сатып алдылар. Мамык, Тимерлек авыл Советлары ит хәзерләү заданиеләрен үтәделәр. Әмма Елаур, Тимерлек, Андреевка, Богдашкино авыл Советларында 1 сыерга 162—330 килограмм гына сөт җыелды, 23 авыл Советы ит, 5 се йон хәзерләү заданиеләрен үтәмәде. Ә бит аларны башкарып чыгу өчен күп урында мөмкинлекләр реаль иде.

Докладта авыл хуҗалыгы үсеше дә анализланды. Былтыр һәр гектардан бөртекле ашлык 23 центнер, шикәр чөгендере 221 центнер уңыш, азык культураларыннан 33,2 центнер азык берәмлеге җыелды. Дәүләткә 39,2 мең тонна ашлык, эшкәртү өчен 111 мең тонна шикәр чөгендере озатылды. Хуҗалыкара берләшмә, «Рассвет» совхозы, «Кондырча», «Большевик», Хафизов исемендәге колхозларда уңыш 40,2 — 28,6 центнер чыкты. «Кондырча», Мичурин исемендәге, Хафизов исемендәге колхозлар һәр гектардан 376—340 центнер шикәр чөгендере үстерделәр. «Родина», «Татарстан», «Кондырча», Хафизов исемендәге, «Россия», Кузнецов исемендәге колхозларда 1 гектардан 55,1—41,1 центнер азык берәмлеге алынды.

Игенчелектә аренда подрядын оста кертү сизелерлек уңай нәтиҗәләр бирә. 1990 елда 85 аренда һәм подряд бригадалары һәм звенолары сөрү җирләренең 66 процентында иген культуралары иктеләр. Бу звеноларда уңыш башка коллективлардан күпкә югары булды.

Хуҗалыкара берләшмәдән Ю. Мөхәммәдиев җитәкчелегендә 4 арендачы 320 гектардан уртача 40,2 центнер бөртек уңышы үстерде. С. Фәйзуллин («Рассвет» совхозы), И. Булатов (Хафизов исемендәге), М. Гомәров («Кондырча») һәм В. Мандрейкин («Россия») җитәкләгән аренда звенолары һәр гектардан 29,1—37,4 центнер уңыш җыеп алдылар.

Хафизов исемедәге колхоздан Ф. Мурзин звеносы бер гектардан 790 центнер (103 центнер азык берәмлеге) чөгендер уңышы җыйды. «Родина»дан В. Ефимов, «Заветы Ильича»дан С. Маринин гектардан 436—412 центнер яшел масса уңышы үстерделәр.

Әмма аерым хуҗалыкларда игенчелек культурасы түбән, чәчү әйләнешен үзләштерүдә кимчелекләр күп, орлыкчылык канәгатьләнмәслек хәлдә, органик һәм минераль ашламалар житәрлек файдаланылмый. Шул сәбәпле «Комбайн», «Правда» колхозлары, «Төрнәс», «Сөлчә» совхозларында бөртеклеләр уңышы күршеләрендәгедән күпкә түбән. «Алга», «Лесная Поляна», «Знамя Октября», «Комбайн», «Правда» колхозларында шикәр чөгендере уңышы район буенча 221 центнер булганда нибары 92—147 центнер гына тәшкил итте. «Чирмешән», «Заря», «Игенче» колхозлары, «Төрнәс», «Мамык», «Сөлчә» совхозларында азык культуралары уңышы 24,4—28,8 центнер азык берәмлеге кадәр генә булды. «Алга», «Правда», «Кузнецов исемендәге, «Заря» колхозлары сөрү җирләренең 1 гектарына 2—2,9 тонна гына органик ашлама керттеләр. «Лесная Поляна», «Чишмә», «Игенче» колхозларында минераль ашламалар гектарга 0,29—0,46 центнер (районда 0,95 центнер) хәрәкәттәге матдәсе булган күләмдә генә кертелде.

Район игенчеләре 1991 елда гектардан ашлыкны 30, шикәр чөгендерен 250, азык культураларын 40 центнер (азык берәмлеге) үстерү, һәр шартлы терлеккә 28 центнер азык берәмлеге туплап калу өчен көрәшәләр. Моңа ирешү өчен һәр җитәкче, белгеч һәм механизатор мөһим эшкә җаваплылык хисе тоярга тиеш.

Районда 1990 елда һәр мөгезле эре терлектән 592, дуңгызлардан 337 грамм тәүлеклек артым, бер сыердан 3091 килограмм сөт, бер сарыктан 3,1 килограмм йон алынган. Дәүләткә сөт сату планы 104, йон 101 процентка үтәлде. Дәүләт заказын үтәүгә «Россия», Ульянов исемендәге, «Правда», «40 лет Победы», «Таң», «Путь к коммунизму», «Большевик», «Заветы Ильича», Мичурин исемендәге колхозлар, «Рассвет» совхозы зур өлеш кертте, ит сату буенча җиткерелгән планны 104—192 процентка үтәде. «Үрнәк», «Кондырча», «Татарстан», Ульянов исемендәге, «Россия», «Большевик», «Таң», «Заря» колхозлары, «Рассвет» совхозы сөт сату заданиесен 113—153 процентка җиткерде.

Әмма «Төрнәс», «Мамык» совхозларында, «Знамя Октября», «Алга», Кузнецов исемендәге колхозларда сыерларның продуктлылыгы түбән. Мөгезле эре терлекләр үстерүдә Кузнецов исемендәге, «Ленинский путь», «Үрнәк», «Заветы Ильича» колхозларында, «Мамык», «Сөлчә» совхозларында артым түбән. Ульянов исемендәге, «Алга», «Чишмә», «Москва» һәм башка колхозларда дуңгызларның тәүлеклек үсеше 163—209 грамм гына тәшкил итте.

Агымдагы елда һәр сыердан сөт савуны 3300 килограммга җиткерергә, мөгезле эре терлекләрдән көнгә 650, дуңгызлардан 350 грамм артым, һәр сарыктан 3,3 килограмм йон кыркып алуга ирешергә кирәк. Моңа ирешү өчен азык базасын ныгыту, җәйге лагерьларда хезмәтне нәтиҗәле оештыру һәм башка чаралар күрү мөһим.

Үткән ел барлык финанс чыганаклары буенча пландагы 43.664 мең урынына 46.801 мең сумлык (107,2 процент) капитал салулар үзләштерелде. «Агропромстрой» берләшмәсе тарафыннан 11 миллион сум чамасы капитал салулар үзләштерелде. Район газ службасы тарафыннан шәһәрдә 500 дән артык квартирага газ кертелде. Синдряков исемендге, «Россия», Ульянов исемендәге, «Чишмә» колхозларында 550 йорт хәзерләнде. 5 газ бүлү пункты һәм Ульянов исемендәге колхозда бер автомат газ бүлү станциясе төзелде.

1991 елда 49 километр газ үткәргеч сузу, 6 газ бүлү пункты төзү, 600 дән артык йортка газ кертү күздә тотыла. Моннан тыш МСОның 140, НГДУның 330 урынлы балалар бакчаларын кору, стадион районында 689 урынлы 5 нче мәктәпне проектлау, шәһәр Советының 16 шар квартиралы 2 йортын һәм 52 урынлы кунак йортын файдалануга тапшыру планлаштырыла. Су чистарту корылмаларын киңәйтү, шикәр заводы һәм МСОның Кондырча елгасы районындагы канализацион чистарту корылмаларын файдалануга тапшыру билгеләнә. Шәһәрдә шундый ук корылмаларның икенче чиратын 1992 елда файдалануга кертү карала. Сәүдә һәм СПТУның укыту комплексларын кору дәвам иттерелә. Район Советы башкарма комитеты һәм геофизик эшләр идарәсенең елга 10 миллион кирпеч житештерәчәк уртак заводын төзү башланды. Кече предприятие—кооператив кечкенә йортлар төзү комбинаты төзү эшләре алып бара.

Ләкин капиталь төзелештә эш тамырдан яхшырмый әле. Бүгенге көндә башлап куйган 200 дән артык объект бар. IV кварталда тапшыру объектларында штурм гадәткә керде. Былтыр культура объектларын тапшыру планы 56, мәктәпләр 49 процентка гына үтәлде.

Халык мәгарифе реформасын гамәлгә ашыра барып мәгариф бүлеге, педагогик коллективлар укыту-тәрбия процессын камилләштерү, материаль базаны ныгыту юнәлешендә күп эш башкаралар. Былтырның 1 июленнән балалар бакчалары работникларына хезмәт хакы 50, 1 сентябрьдән техник хезмәткәрләргә 45 процентка, быелның 1 гыйнвареннан педагогларга 40 процент үсте.

Мәктәпләрдә бүгенге көндә хезмәт тәрбиясенә зур игътибар бирелә. Хезмәт берләшмәләре составында 577, производство бригадаларында 1326, ремонт бригадаларында 1712 укучы булды. Аренда подряды нигезендә 19 звено бозау карады, ашлык, яшелчә культуралары үстерде.

Мәктәпләрнең, аларның ашханәләренең материаль базасы ныгый. База хуҗалыклары ярдәме белән районның 25 мәктәбендә 128 дисплей җайланмасы куелды, 37 мәктәптә информатика дәресләрендә микрокалькулятордан файдалана алалар. Бу максатларда 350 мең сум күләмендә акча тотылды.

Туган телендә укытуга игътибар көчәйде. Хәзер чуваш теле 16 мәктәптә өйрәнелә. Барлык татар мәктәпләрендә татар теле укытыла, 3 мәктәптә аны тирәнәйтелгән өйрәнү кертелде.

Әмма мәгариф проблемалары күп әле. Шәһәрдә балалар бакчаларында урыннар җитми, тагын икесе төзелү дә аны тулы хәл итә алмый. Бутаиха, Торнояс, Аксумла мәктәпләрен тапшыру 1986—1988 елга планлаштырылса да, һаман төзелеп бетә алмыйлар. 1991—1992 уку елыннан шәһәрнең 2, 4 мәктәпләре өч сменалы режимга күчәләр. Авыл мәктәпләренә химия, биология укытучылары җитми, музыка, рәсем сәнгате, физик культура белгечләре кытлыгы зур.

Районда 30 культура йорты, 25 клуб, 47 китапханә, музыка мәктәбе, район культура йорты, 4 колхоз һәм 6 профсоюз клубы бар. Аларда эшләүче 100дән артык кешенең 7 се югары белемле, 2 се читтән торып культура институтында укый, 25 се махсус урта белемле. Бу кадрлар хәзерләүне кискен китереп куя. Хәзер 2 кеше институтта, 6 сы культура-агарту училищесында укый. «Игенче» һәм «Большевик» колхозлары кадрларын үз акчаларына укыталар. Ләкин болар гына кадрлар белән тәэмин итү, үзешчән сәнгатьне үстерү һәм мәдәниятның башка проблемаларын хәл итә алмый әле.

Кино хезмәте күрсәтүдә житди кимчелекләр бар. 55 кино җайланмасының 28 е, нигездә киномеханиклар житешмәү сәбәпле, планнарын үти алмады. Урта Чаллы, Үрнәк, Егоркино, Каравыл Тавы, Ерепкино, Аксумла, Яңа Тумба, Бутаиха һәм башка кайбер авылларда кино күрсәтелми.

Отчет чорында сәламәтлекне саклау учреждениеләре эшендә билгеле үзгәрешләр булды. Былтыр 50 урынлы Чулпан участок больницасы тапшырылды, Тимерлек, Түбән Норлат, Елаур медицина пунктлары төзелде. Балаларның үлүе кимеде, урман промышленносте хуҗалыгы НУРБ, машина төзү заводы эшчеләре арасында авыручылар азайды. Ләкин Мамык участок больницасында база йомшак. Авылда врачлар аз, йогышлы авырулар кичерүләр уртача республикадагыдан югары әле.

Докладта социаль тәэминат бүлегенең эшен яхшырту, аның работникларына нормаль шартлар булдыру мәсьәләсе дә күтәрелә. Физкультура һәм спорт проблемаларына тукталып «Факел» футбол

бүгенге көнүзәк, мөһим бурыч

командасы оештырылуына аерым басым ясый.

Районның юл төзү подразделениеләре 7 миллион сумлык капиталь салулар үзләштерде былтыр. 4 тимер-бетон күпер салынды, 90 киломотр чамасы автомобиль юлларына асфальт җәелде, ремонтланды. Әлмәт—Нариман, Урта Камышлы—Вишневая Поляна, Яңа Әмзә—Чурабатыр, Заречный—Торнаяс, Норлат—Чуваш Мәнҗесе юлларын төзү бара. Ләкин хуҗалыкларның эчке юлларын төзү канәгатьләнмәслек алып барыла. «Чишмә», Мичурин исемендәге, «Ленинский путь» колхозлары үзәкләренә, Бутаихага, Чулпан участок больницасына автобус маршрутлары ачылмаган әле.

Коммуналь служба эшендә ведомстволы торак фондын кабул итүгә хәзерлек, шәһәрне төзекләндерү, тротуарлар салу мөһим бурыч булып тора. Шикәр заводы, тимер юл, НГДУ коммуналь служ-балары эшенә дәгъвалар күп әле.

Район бюджетына кагылып, докладчы былтыр керемнәрнең 113,2 процентка үтәлүен, планнан тыш бюджетка 1567,0 мең сум кертелүен бәян итә. Бюджетның чыгым өлеше 12365,5 мең сумга (109,2 процент) үтәлгән. Район бюджеты исәбенә халык мәгарифе работникларына яңа тариф ставкалары һәм хезмәт хакларына—172,3 мең, культурага—68,7 мең, икмәк заводына—22,0 мең, редакциягә—13,0 мең, кино челтәренә—9,6 мең, район Советы башкарма комитетына—111,3 мең, барлыгы—424,7 мең сум бүленгән.

А. И. Газизуллин саклык банкы эшенә дә тукталып уза. Ирекле акча средстволарын вкладларга тарту буенча күп эшләнә. Вкладлар суммасы 71,7 миллион сумга җитте инде. Былтыр 160 гаиләгә бу банк ссуда биргән.

Докладчы, милиция эшчәнлегенә кагылып, 1990 елда 262 җинаять, ягъни аннан алдагы елдагыдан 24 кә артык эшләгәнен хәбәр итә. Җинаять һәм хокук тәртипләрен бозуның бер сәбәбе— эчкечелек. Барлык җинаятьләрнең 42,4 проценты шул җирлектә эшләнгән. 863 кеше исерек килеш милициягә китерелгән, 1000 хроник алкоголик больницада учетта тора. НГДУда 7, УТТда һәм «Октябрьскагропромхимия»-дә 8 әр, райпода 9 җинаять эшләнгән, чөнки бу коллективларда аларны булдырмау өчен чаралар күрелми. Районда РОВД-дан 650 хәбәргә җитәкчеләрдән 62 җавап кына алынган.

Яшьләрне хезмәткә урнаштыру, торак урынында алар белән эшләү җитми, ирекле халык дружиналары хәрәкәт итми башлады, аларны җанландыру зарури.

Докладын йомгаклап А. И. Газизуллин халык депутатларының район, шәһәр һәм авыл Советларының үз территорияләрендә чын хуҗалар булырга, халыкның бер төрле ихтыяҗларын канәгатьләндерүгә хезмәт итәргә тиешлекләренә игътибар юнәлдерә.

Доклад район Советының даими комиссияләрендә секцияләп тикшерелде, аңа өстәмәләр, тәкъдимнәр кертелде. Аннан соң шәһәр Советы депутатлары, предприятиеләр һәм хуҗалыклар җитәкчеләре, авыл Советлары рәисләре һәм башкалар катнашында тикшерү дәвам иттерелде.

Фикер алышуларны Төрнәс урта мәктәбе укытучысы депутат Е. Г. ВИНОКУРОВА ачып җибәрде. Кереш өлештә ул укытучыларның һәм тәрбиячеләрнең шыксыз өйләрдә яшәве, Төрнәстә балалар бакчасында тора алмаслык салкын булуын бәян итә.

Компьютерлаштыру өлкәсендә дә проблемалар күп. Укытучыларның күбесе аның белән эшләүгә әзер түгел. Компьютерлар өчен программалар тагын да кыйммәт, аларны ала алмыйлар, шуңа акыллы машиналар «кыйммәтле уенчык» урынына гына кала, файдаланып булмый.

Хезмәт тәрбиясе мәсьәләсе дә тамырдан үзгәртүләргә мохтаҗ. Классны 25 баладан артмаса бүлмиләр, шул сәбәпле авылда кызлар да трактор өйрәнәләр. Әмма бу аларның гомеренә кирәкле һөнәр түгел, шуңа канәгатьләнмәслек үзләштерәләр.

Мәктәпне тәмамлап чыгучыларның 100 ләбе төрле уку йортларына керә, ә 350ләбе керә алмый, аларны хезмәткә урнаштыру турында кайгырту зарури, ләкин моңа тиешле игътибар бирелми әле.

Мәктәп комсомол һәм пионер оешмалары эшчәнлекләрен көннән-көн сүлпәнләндерә баралар. Мондый шартларда район Советы башкарма комитеты каршында яшьләр эше бүлеге булдыруны тизләтү кирәк.

Депутат Э. Ю. УХВАНОВ, НГДУның слесарь-ремонтчысы, идарәнең нефть чыгару, халык кулланfolds товарлары җитештерү заданиеләрен гамәлгә ашыруын бәян итә. Әмма торбалар белән тәэмин ителеш юк дәрәҗәсендә. Башка материаллар белән дә шундый ук хәл, шуңа торак төзү планы өзелде.

Быел да эш шәптән түгел, килешүләр 60—70 процентка гына төзелгән әле.

Коллектив членнарын социаль яклау идарә игътибарында. Яшьләр проблемаларына килгәндә, яшьләр үзәген төзүне тизләтергә кирәк.

Депутат Р. С. ЧАХМАХЧЕВ принципта кооператорларның идеясын хупласа да, алар эшчәнлегенә контрольлекне көчәйтү кирәклеген күрсәтеп үтә, чөнки алар җитештергән продукциянең сыйфаты тикшерелми.

Электән килгән хуҗалык элемтәләренең бозылуы НУРБ коллективына да йогынты ясый. Бораулау бригадалары материаль тәэмин ителмәү аркасында атналар буе буш тора.

Трибунадан болар хакында идарә шоферы ТССР халык депутаты А. Н. ЕЖОВ бәян итте. Чыгышында ул шулай ук эшчеләрне социаль яклау мәсьәләләренә кагылды. Бригадалардагы ашханәләрдә туклану бәяләрен өлешчә компенсацияләү максатларына 270 мең сум акча тотыла. Ярдәмче хуҗалыкта дуңгызлар үстерүне киңәйтү дә нефть эзләүчеләрне азык-төлек продуктлары белән тәэмин итүдә зур булышлык булачак. Сәламәтлек пунктында теш протезлау кабинеты булдыру, предприятие территориясендә кибет ачу күздә тотыла. Болар һәммәсе бораулаучыларга нормаль шартлар, уңайлыклар тудыруны күздә тота.

«Заря» колхозының баш зоотехнигы депутат Л. А. АКМУРЗИН чыгышында бүгенге авыл проблемаларына туктала. Докладта билгеләп үтелгәнчә, алар шактый күп. Шуларның иң борчыганы—халыкның күңеле эштән бизде.

Мондый кыен хәлдән ничек чыгарга мөмкин соң? Аның юлларына тукталып, оратор хезмәтне оештыруның бригада, аренда подряды формаларының өстенлекләрен билгеләп уза, фикерен конкрет саннар, фамилияләр белән ныгыта. Мәсәлән, фермада сөт җитештерү үсә бара икән, моңа нәкъ шул форма ярдәм итә.

Авылның киләчәге турында кайгырту мөһим урын алып торуы шарт. Ул елдан-ел кискенләшә барачак, чөнки яшьләрнең күпчелеге авылдан китә әле. Аларны авылда калдыру өчен иң беренче чиратта торак, социаль-культура объектлары төзү кирәк.

Чыгышының азагында депутат район Советы башкарма комитетының үткән елдагы эшен канәгатьләнерлек дип табарга тәкъдим кертә.

—Индивидуаль төзелеш турында докладта әйтелмәде, ул бик кирәк иде,—диде үзенең чыгышында «Россия» колхозы рәисе депутат Ю. В. ТЕРЕНТЬЕВ.

Бу фикерен дәлилләп мисаллар да китерде. Колхоз көче белән ел саен 3—5 йорт салына. Шул алым белән авылны яңарту өчен 50—60 ел кирәк. Димәк, индивидуаль торак коруны һәрьяклап җәелдерү зарури. Ләкин хәзер бәяләр коточкыч югары: такта йортлар гына да 20—36 мең тора. Аны җыеп кергәнче тагын күпме акча тотарга туры килә.

Планлаштырган кадәрне дә гамәлгә ашыру кыен, чөнки югарыдан планлаштырылган төзелеш материалларын да еш кына алып булмый. Хәлне яхшырту, районда торак программасын уңышлы гамәлгә ашыру өчен, депутат фикеренчә, район Советы башкарма комитеты рәисе урынбасарларының берсе җитәкчелегендә махсус комиссия оештыру максатчан булыр иде. Юл төзү буенча шундый комиссия бар һәм бу өлкәдә программа уңышлы гамәлгә ашырыла бит.

Депутат Р. Ш. ГЫЙЗЗӘТУЛЛИНА, шикәр заводының чөгендер пункты хисаплау машиналары операторы, докладта башкарма комитет членнарының эшчәнлеге башкарма комитет утырышлары, депутат запрослары үтәлеше яктыртылмавын билгеләп уза.

Ул үз округы сайлаучылары наказларын үтәүдә яшәп килгән тоткарлыкларны күрсәтеп уза. Бер үк вакытта былтыр заводка чималның 27 процент балчык белән килүен хәбәр итә, бу продукциянең сыйфатына йогынты ясый, эшне дә катлауландыра.

Эчке эшләр бүлеге начальнигы В. В. ИВАНОВ җинаятьләрнең үсүенә товарлар җитешмәү һәм башка күп факторларның йогынты ясавын бәян итә. Җинаятьләрнең байтагы ачылмый кала. Җинаятьләрне кисәтү чаралары күрелми диярлек. Ирекле халык дружиналары, иптәшләр судлары эшчәнлекләрен туктатты. Шуңа күрә сәүдәдә сатып алучыларны алдау очракларына юл куела. Спекуляция максатларында аракы сатуның берничә факты ачылды. Сөт һәм шикәр заводларында, ит комбинатында вак урлаулар еш кабатлана.

Чыгышының азагында ул бүлеккә предприятиеләрдән күчерелгән средстволар исәбенә 18 кешедән патруль-пост службасы булдырылуын бәян итә. Тик әлегә службаның техникасы юк, бу эшне катлауландыра.

И. И. ПЕТРОВ, сугыш һәм хезмәт ветераннарының район советы рәисе, өлкән буыннар вәкилләренә шәһәрдә һәм авылда да игътибар бирергә кирәклегенә басым ясый. Депутат бу мәсьәлә барлык рангларда Советлар һәм аларның депутатлары контроленнән читтә калмаска тиешлеген күрсәтеп уза.

Чыгышында ул үзенең округында социаль проблемаларны хәл итү юнәлешендә башкарылган эшләргә дә тукталып узды.

Сессиядә йомгаклау сүзе белән А. И. ГАЗИЗУЛЛИН чыкты. Ветераннарга ярдәм темасына трибунадан яңгыраган борчылуга кагылып, ул бу мәсьәлә, ягъни «Кайгырту» программасы һәр предприятиенең игътибар үзәгендә торганда гына уңышлы гамәлгә ашырылачагын бәян итте.

Оратор Советлар эшенең игътибар үзәгендә торасы тагын кайбер мәсьәләләргә кагылды. Соңгы 3 елда авылларда һәм районда халык арта, әмма 7 авыл Советы территориясендә ул кимүен дәвам итә әле. Моны туктату өчен, беренче чиратта, кешеләргә шартлар булдыру кирәк, халык шул чагында гына калачак. Индивидуаль секторда маллар санын арттыруга мөмкинлекләр тудыруда мөһим. Бүгенге көндә авылда 500-дән артык буш өй, йорт яны участогы 100 гектардан артып китә. Бу йортларны хуҗаландыру да зарур бурыч булып тора.

Докладчы йомгаклау сүзендә тимер-томыр калдыкларын тапшыруда канәгатьләнмәслек эшләүче коллективларны билгеләп үтте, юллар төзү буенча бүгенге бурычларга тукталды, агропромышленность комплексы предприятиеләрен һәм хуҗалыкларын туры элемтәләрне киңәйтү юнәлешендә эш алып барырга тиешлегенә күрсәтте.

Сессия тикшерелгән мәсьәлә буенча тиешле карар кабул итте.

Сессия көн тәртибенә куелган башка мәсьәләләрне дә карады. Алар турында кыскача отчет газетаның 40 нчы санында информацион белдерүдә бәян ителде.

Уңган Елизавета

Хафизов исемендәге колхозда Елизавета Тахтамановна Кульметьева күптәннән эшли инде. Мин Елизаветаны 33 ел беләм. Шушы вакыт эчендә ул сыер савучы да, чөгендерче дә булып эшләде. Алар ире Виктор Степанович белән 1960 елда тормыш корып җибәрделәр, өч кыз һәм бер малай үстерделәр. Уллары үзләре янында, ә кызлары белем алдылар, үз тормышларын кордылар. Икесе укытучы һөнәрен сайлады һәм әйбәт кенә эшләп киләләр.

Елизавета хезмәт юлын колхозның Кормыш сөтчелек фермасында савучы булып башлады. 4 кыз—Вера Андреева, Варвара Убамзарова, Раиса Иванова һәм ул Чуваш Мәнҗесеннән килеп эшләде.

Ул елларда Кормышта ике агач терлек абзары һәм савучылар йорты бар, дежур көннәрдә кызлар шунда кунып кала иде. Алар эшләрен яратып башкардылар. 27 ел шушы колхозда председатель булып эшләгән Шәриф Сәгыйрович Хафизов та алар эшеннән канәгать булды. Ул савучы булып 33 ел эшләде. шикәр чөгендере игүдә булды. Хәзер Елизавета Минҗиһан Сафиуллина белән Кормыш фермасында яшь таналар группасы алып 50 баш сыер савалар. Январь, февраль айларында күрсәткечләре дә матур булды, һәр сыердан 210—280 шәр килограмм сөт саудылар алар.

Т. ДЕРБЫШЕВ.

Хәзер һәр җирдә дә авыл хуҗалыгын ничек итеп алып бару турында бәхәсләшәләр: эреләндерергәме? Ә бәлки киресенчә, фермерларга, арендачыларга өстенлек бирергәдер, яки колхозларны калдырыргадыр?

Мәскәү янындагы Раменский районында 1986 елда «Раменский» агропромышленность комбинаты оештырылды, аңа районның 53 предприятиесе керде.

Биредә турыдан-туры яшелчә, җиләк-җимеш, ит һәм сөт җитештерүче, һәм төзелеш оешмалары эшкәртүче предприятиеләр бар.

Комбинатның бурычы бер—башкаланы һәм промышленность үзәкләрен туклану продуктлары белән тәэмин итү.

Рәсемдә: «Родники» җәнлек совхозыннан М. Н. Федорова кара-көрән төлке белән.

Г. Хамельянин фотосы.

ТАСС фотохроникасы.

РОСТОВ өлкәсе. Аксай районының «Советская Россия» совхозындагы яңа цех зур түгел, ә менә аның даны инде еракларга таралган. Биредә пешерелә торган ипиләр Ростовның барлык кибетләрендә дә күз ачып йомганчы сатылып бетә. «Аксай» агрокомбинатының фирма кибетләрендә һәм кафеларында бу ипи даими булып тора. Кибетләрнең ассортиментында тавык ите, колбаса, яшелчә, балык һәм башка төр продуктлар бар. Бәяләр дә биредә базардагыга караганда шактый түбән. Комбинатның максаты—авыл кооперациясенең барлык резервларын да тормышка ашыру, авыл хуҗалыгы производствосының нәтиҗәлелеген күтәрү.

«Аксай» агропромышленность комбинаты үз эченә 28 совхоз һәм колхозны, 12 промышленность предприятиесен һәм төзелеш оешмасын, 36 кибетне, ит һәм азык комбинатларын берләштергән. Бу җитештерүдән алып үз продукциясен эшкәртүгә һәм фирма кибетләрендә сатуга кадәр булган процессны берләштергән бөтен бер цикл. Мондый форманың отышлы булуы турында түбәндәге факт сөйли: АПК елына 80 миллион сумнан артык табыш китерә.

Рәсемнәрдә: агрокомбинат продукциясе сатыла торган фирма кибетләренең берсе; «Советская Россия» совхозының иң оста ипи пешерүчеләренең берсе К. Б. Рәхимов. 8 туганы белән бергә алар пекарняны арендага алдылар һәм әби-бабайлар рецепты буенча хуш исле ипи пешерәләр.

ТАСС фотолары.

Зарланырга урыныгыз юк, кызлар

Мин үзем Әстерхан шәһәрендә яшим. Авылга кунакка кайткач, китеп барышым иде. Норлат станциясендә поезд көткәндә, ике кыз белән сөйләшеп киттем. Икесенең дә өстендә кайры тун, кыйммәтле җәнлек тиресеннән теккән бүрек, алтын колак алкалары, алтын муенса.

Алар Казан педагогия институтының дүртенче курсы студентлары икән. Китеп барышлары. Сөйләшкәндәге зарлануларына карагаңда болар бик фәкыйрь-кешеләр икән. Кибетләрдә бернәрсә юк, ачлык, ялангачлык. Ватан сугышы вакытында да мондый хәл булмаган, янәсе. Карточка белән булса да халык тук булган, имеш.

Мин сүзгә кушылдым:

—Ватан сугышы дисезме? Ходай күрсәтмәсен. Әтиемне 17 июльдә сугышка алдылар. 18 июльдә әни бәби тапты һәм шунда ук үлеп тә китте. Ә без бу яңа туган бала белән алтау торып калдык. Иң зурысы мин, ә үземә 15 яшь. Әнине күмгәндә әти Норлатта иде: әле, ләкин күмәргә кайтармадылар, сугышның кырыс законнары бар шул.

Яңа туган бала үләргә тиеш иде. Туган минутыннан әнисез бит ул, ә сугыш һәр капканы кага башлаган чак, һәркемнең үз хәсрәте. Ашатырга аңа түгел үзебезгә дә юк диярлек. Җитмәсә, аңа нәрсә бирәсең. 15 көннән ул баланы җирләдек.

Әтиебез төз, олы гәүдәле, чибәр кеше булганга Мәскәү Кремле комендатурасында биш ел хезмәт итте. Кайткач өйләнде, әйбәт хатып туры килде, үзебезнең әни кебек булды, гаиләгә тагын бер кыз өстәлде.

Сугыш елларындагы биш ялгыз баланың күргәннәрен сөйләп бетереп тә, язып бетерерлек тә түгел. Ләкин авырлыклар безне туплады, бер-беребезне тыңлап булышып үстек. Югары уку йортлары турында уйлый алмасак та, чын кешеләр булдык.

Хәзер төрлебез төрле якта. Мин Әстерханда яшим. Ирем казах иде, хәзер вафат, ике кыз үстердек, алар үз тормышлары белән яши. Гаиләбез интернационал: бер киявем рус, киленебез немец. Оныкларым берничә телдә бик әйбәт сөйләшәләр. Тыныч тормышта яшибез.

Ил белән булгач, ул вакытларда бик авыр булса да чыдадык. Хәзер рәхәтен күрәбез.

Норлатта бик күптәннән булганым юк иде. Үзгәрү үсүен күреп исем китте. Элеккеге агач өйле Карл Маркс урамын да танымадым. Шикәр заводы, нефтьчеләр ягындагы үзгәрешләр күңелне шатландыра.

Вакытлы авырлыкларга чыдарга кирәк, кызлар. Илдәге хәлне яхшырту безнең һәрберебезнең бурычы. Зарланып кына түгел, бердәмлек белән җиңик без аларны.

Әстерхан шәһәре кунагы Нәҗия Сәлахова әнә шуларны сөйләп калдырды.

М. ГЫЙМРАНОВ.

02 хәбәр итә

1991 елның беренче кварталында район һәм шәһәр буенча җәмәгать тәртибенең торышы һәм оператив хәленә кыскача күзәтү.

1991 елның беренче кварталы шактый киеренке булды. Оператив хәл катлаулыдан катлаулана бара. 3 ай вакыт эчендә төрле төрдәге 165 җинаять теркәлде. Район эчке эшләр бүлегенә вак хулиганлык кылучылар 300 кеше, җәмәгать урынында исерек килеш йөрүчеләр—315 кеше китерелде. Бу сан узган елгы чордан 16 га кимрәк. Төрле сәбәпләр аркасында 16 янгын чыкты, алардан барлыкка килгән югалтулар 30 мең сумны тәшкил итте.

x x x

Бу кварталда юл-транспорт һәлакәтләре ике тапкырга үсте һәм 6 очракка җитте. Шуларда 6 кеше тән җәрәхәте алды. Исерек хәлдә транспорт белән идарә иткән өчен 72 автомашина йөртүче тотылды.

x x x

Билгеле булганча, агымдагы елның 17 мартында Бөтенхалык референдумы үткәрелде. Башка мәсьәләләр белән бергә бу зур чараны үткәрүгә җаваплы кешеләр җәмәгатьчелек арасында тәртипне тәэмин итүгә нык игътибар бирделәр. Нәтиҗәсе дә күз алдында. Референдум көнне бер дә хокук бозу очрагы күзәтелмәде.

x x x

Яз җитү белән юлчыларның кайгысы арта: нәрсәгә генә карамастан юлларның хәлен яхшы сакларга кирәк. Дөрес, бу хакта яз исе әле еракта булганда ук кайгырту, юлларны һәм юл читләрен чистарту әйбәт булыр иде.

Һәр ел саен шәһәр Советы тарафыннан авыр йөкле транспорт чараларының хәрәкәтләрен чикләү турында карар кабул ителә. Ул ничек үтәлә соң? Бу хакта ГАИ начальнигы Х. В. Аюпов менә нәрсә ди:

—Күпчелек хуҗалык җитәкчеләре бу карарны үтәмиләр, линиягә авыр йөкле, хәтта К-700, Т-150, «Урал» кебек транспорт чараларын да чыгаралар. Шундыйларга НУРБ, УТТ, «Путь к коммунизму» колхозы керә. Бу хуҗалык җитәкчеләрен безнең юллар торышы бөтенләй борчымый, күрәсең.

ГАИ начальнигы менә шулай үпкә белдерә. Әлбәттә, аны аңларга була, тик менә урындагы власть законнарын үтәргә теләмәүчеләрне ничек аңларга?!

x x x

Март башында кыска буйлы ир-ат төнлә хатын кызларга һөҗүм итә дигән информация алынган иде. Ашыгыч рәвештә тикшерүче Р. Р. Мифтахов җитәкчелегендә оператив группа оешты. Җинаятьне ачканчы, группага шактый тырышырга туры килде. Һөҗүмче Норлат шәһәрендә яшәүче, НУРБ эшчесе А. Г. Захаров булып чыга. Аңа карата җинаять эше ачылды, тикшерү бара. Хәзергә биш һөҗүм факты ачылды.

М. ТӘМАЕВ,
Октябрь районы эчке эшләр бүлеге начальнигы урынбасары.

Укырга чакырабыз

Казан шәһәренең 30 нчы урта профессиональтехник училищесы түбәндәге белгечлекләр буенча укучылар кабул итә:

Төзүче -буяучы- штукатур, штукатуроблицовщик-плитә салучы, төзүче-балта остасы, ташчы, электр белән эретеп ябыштыручы, яктырту һәм яктылык челтәрләре буенча электромонтажчы, автослесарь, рәссам-бизәүче, тегүче.

8 класс белем базасында өч ел, 11 класс белем базасында ике ел укырга, 9 классны тәмамлап килүчеләргә 30 сум, ә 11 классны тәмамлап килүчеләргә 76 сум күләмендә стипендия түләнә.

Кабул итү һәм уку шартлары барлык профессиональ-техник белем бирү системасындагыча гомуми.

Училищеда электр белән эретеп ябыштыручыларны әзерләүче 6 айлык курслар эшли. Стипендия 130 сум.

Безнең адрес: 420127.Казан шәһәре, Ленин районы, Чапаев урамы, 4 нче йорт.

Телефоннар: 54—30—13, 54—30—23.

1 нче һәм 3 нче троллейбуслар белән «Ленинградская» тукталышына, 9 һәм 13 нче трамвайлар белән «Свердлов поселогы» тукталышына кадәр барырга.

ТВЕРЬ ӨЛКӘСЕНЕҢ ЛИХОСЛАВЛЬ ШӘҺӘРЕНДӘГЕ ТӨЗЕЛЕШ МӘКТӘБЕ 1991—92 УКУ ЕЛЛАРЫНА ТӨЗҮЧЕ МАСТЕР БЕЛГЕЧЛЕГЕ ХӘЗЕРЛӘҮ БУЕНЧА УКУЧЫЛАР КАБУЛ ИТӘ.

Уку вакыты 1 ел. 17 дән 40 яшькә кадәрге ир-атлар һәм хатын-кызлар кабул ителә. Укучылар түләүсез тулай торак һәм туклану белән тәэмин ителәләр. Практикадан алынган эш хакының 50 проценты түләнә.

Оешмалардан, предприятиеләрдән, колхоз һәм совхозлардан юллама белән килүчеләр килешү нигезендә шул оешмалардан өстәмә стипендия алалар.

Укуны тәмамлаучылар үзләренең өлкәләренә эшкә җибәреләләр. Укучылар имтиханнарсыз кабул ителәләр. Укулар 1 сентябрьдән башлана.

Укырга керү өчен түбәндәге документлар кирәк: директор исеменә гариза, урта белем турында аттестат, характеристика, яшәү урыннан һәм гаилә хәле турында белешмә, 086-у формасындагы медицина белешмәсе, 3х4 зурлыгындагы 6 фоторәсем, оешмадан юллама (юллама белән керүчеләр өчен).

Безнең адрес: 171210, Тверь өлкәсе, Лихославль шәһәре, Первомайская урамы, 5 нче йорт. Телефоннар: 2—14—53, 2—14—15.

БЕЛДЕРҮЛӘР

Сыекландырылган газдан файдаланучылар игътибарына: заявка биргәндә баллон өстенә абонент кенәгәсе, яисә аны алыштыручы дәфтәрне куярга кирәк. Абонент кенәгәсендә тулы балонның номеры язылачак, число һәм слесарьның имзасы куелачак.

Газ службасының бу таләбен үтәмәүчеләргә газ баллоны алыштырылмаячак.

НОРЛАТ ГАЗ СЛУЖБАСЫ.

x x x

ПАЙЧЫЛАР ИГЪТИБАРЫНА

Октябрь райпосының пайчылар уполномоченныйлары җыелышында Октябрь райпосы пай членнары өчен 50 сум күләмендә мәҗбүри пай взносы билгеләнде. Ә керү өчен 3 сум взнос түләргә кирәк.

Райпо уставы нигезендә льготалардан файдалану өчен, пайчылар ел агымында пай взносларын түләп бетерергә, ягъни хәзерге пай взносы белән бергә тиешле 50 сум взносны да түләргә тиешләр.

ОКТЯБРЬ РАЙПОСЫ ИДАРӘСЕ.

Мөхәррир урынбасары **Р. З. АЙЗАТУЛЛИН.**

Учредительләр— халык депутатларының Октябрь район Советы һәм КПССның район партия оешмасы.

РЕДАКЦИЯНЕҢ АДРЕСЫ: 423000, Норлат шәһәре, К. Маркс урамы, 19.
ТЕЛЕФОННАР: мөхәррир—2—12—14, 2—22—81, мөхәррир урынбасары—2—10—44, рус теленә һәм чуваш теленә тәрҗемә буенча мөхәррир урынбасарлары —2—15—63, социаль-экономика бүлеге— 2—22—51, җаваплы секретарь—2—14—16, хатлар бүлеге һәм бухгалтерия—2—18—67.

Газетаны Нурзия ФӘСХЕТДИНОВА җыйды. Асия МОРАТХАНОВА верстка ясады. Клара БОБКОВА басты. Корректор— ЗӨЛФИЯ ВӘЛИЕВА.

«Дуслык» газетасы атнаның сишәмбе, пәнҗешәмбе, шимбә көннәрендә чыга һәм рус, чуваш телләренә тәрҗемә ителә.
Нәшрият, полиграфия һәм китап сәүдәсе буенча ТССР Дәүләт комитетының Октябрьның 50 еллыгы исемендәге Норлат-Октябрь типографиясе.
Күләме—1 басма табак. Заказ 43. Тираж 3.350.